EEREDIPLOMA.

Een der eerste ambtsdragers, die krachtens de onrechtvaardige edicten der synode werd gevonnist, was ds W. G. Visser, predikant te Treebeek (L.). We laten nu eens allerlei bizonderheden achterwege, en citeeren alleen het duidelijke, welsprekende vonnis, waarmee zijn kerkelijke rechters den Heere in het aangezicht geslagen hebben:

„De Kerkeraden van de Geref. Kerken van Treebeek en Heerlen in gecombineerde vergadering bijeen op 19 Aug. 1944,

gelet:

a. op de verklaring van ds Visser op Zondag 13 Aug. j.l. de tweede doopvraag niet bevestigend te kunnen beantwoorden;
b. op zijn mededeeling Zaterdag 19 Aug. aan de leden der Geref. Kerk van Treebeek voorlichting te zullen geven in verband met de kwesties in onze Geref. Kerken in het Herv. Jeugdhuis te Treebeek buiten medeweten van zijn Kerkeraad;
c. op de acte van vrijmaking of wederkeer toegezonden aan den Kerkeraad van Treebeek;
d. en zijn voornemen zijn medegeloovigen op te wekken evenals hij de besluit(en) van Kerkeraad en Synode te verwerpen;

besluiten met leedwezen ds W. G. Visser wegens het aanrichten van tweedracht en openbare scheurmaking in de Geref. Kerk van Treebeek, op grond van artt. 79—80 der K.O. voor den tijd van 3 maanden (zegge drie maanden) te schorsen in al z'n ambtelijken arbeid".

We behoeven dus alleen maar te noteeren, dat ds Visser geschorst is om de leer (want hij kon de tweede doopvraag niet met „ja" beantwoorden, nu onder „de leer, die in de christelijke kerk alhier geleerd wordt", ook de leeruitspraken van 1942 moesten worden inbegrepen geacht als de „waarachtige en volkomen leer der zaligheid"!), om het geven van openbare voorlichting (of beter: de aankondiging daarvan), om de acte van vrijmaking (die anderen ook hebben ingediend zonder ooit daarom te zijn geschorst), en om zijn publieke verwerping van de synode- en kerkeraads-besluiten in dezen. Brummelkamp zou zeggen: een eerediploma.

L. DOEKES.

PROTEST IS ZONDE.

In Augustus 1944 barstte de orkaan der synodale hiërarchie met volle kracht over de kerken los. We kunnen niet nalaten, een frappant voorbeeld daarvan hier weer te geven. In het licht van wat men nu, nog slechts enkele jaren later, binnen de geknechte kerken ongemoeid laat gebeuren (vergaderingen van bezwaarde predikanten, communiqué's daarover, enz.) zal ieder verstomd moeten staan over de gewelddadige maatregelen van rechtskrenking, die men toen in den Naam des Heeren durfde te ondernemen.

We gaan terug naar Schiedam, waar zich het volgende heeft afgespeeld.

Op Zaterdag 26 Augustus zou ds Vonk een spreekbeurt vervullen in een voorlichtingsvergadering te Leiden. Dit kwam ter oore aan ds J. Weggemans te Leiden, die daarop het volgende telegram zond aan den kerkeraad te Schiedam:

„Dringend verzoek ds Vonk te bewegen hedenmiddag niet naar Leiden te gaan om te spreken in een vergadering van bezwaarden, aangezien de kerkeraad zulke vergaderingen ontoelaatbaar en kerkscheurend acht. J. WEGGEMANS".

Een dergelijk telegram deed hij ook toekomen aan ds Vonk.

Hier moet even een kleine opmerking gemaakt worden. Te Leiden was in diezelfde maand ds A. Veldman praeses van den kerkeraad. Deze wist..... totaal niets van dit alles. Ds Weggemans gaf dus den indruk, te handelen in opdracht of met goedkeuring van den kerkeraad, terwijl dit in werkelijkheid alleen uitging van zijn eigen initiatief!

Ds Vonk liet zich zijn christelijke vrijheid niet ontnemen, en hield de toegezegde spreekbeurt. Dat beteekende voor Schiedam de lont in het kruit der synodaal-geïnfecteerde kerkleden. Er was een besluit genomen door den kerkeraad, dat deze in Augustus niet zou vergaderen. Maar de naarstige wachters bij de schaapskooi wisten te bereiken, dat dit besluit werd krachteloos gemaakt: nog dienzelfden Zaterdagavond moest de kerkeraad samenkomen om „den toestand van ons kerkelijk leven nader te bezien". Er waren 67 ambtsdragers aanwezig. Niemand van hen wist, wàt ds Vonk te Leiden in zijn spreekbeurt gezegd had, dan alleen deze zelf. Niettemin werd op voorstel van een der leden met 50 tegen 17 stemmen besloten, ds Vonk voorloopig te schorsen in zijn ambt. De kerkorde werd daarbij geschonden: art. 79, dat schorsing voorschrijft als een besluit van twee genabuurde kerkeraden, was hier blijkbaar niet meer van kracht! En men ging maar af op een nog te controleeren telegram van ds Weggemans.....

Op Maandag 28 Augustus (o die haast!) en Donderdag 31 Augustus vergaderden de kerkeraden van Schiedam en Vlaardingen. Zij durfden het volgende vonnis voor het aangezicht des Heeren neer te leggen:

„De Kerkeraden der Gereformeerde Kerken van Schiedam en Vlaardingen, in meerdere vergadering bijeen op Maandag 28 Augustus en Donderdag 31 Augustus 1944,

kennis genomen hebbende van de tegen ds C. Vonk van Schiedam ingebrachte beschuldiging, dat hij zich door zijn actieve deelneming aan en het voorgaan in vergaderingen met en van bezwaarden te Den Haag, Vlaardingen, Schiedam en Leiden zou schuldig gemaakt hebben aan openbare scheurmaking;

overwegende: ten aanzien van de vergadering te Den Haag,

1. dat deze vergadering het karakter droeg van een landelijke protestmeeting tegen een aantal besluiten van de meeste vergadering der kerken;
2. dat dit karakter zeer verscherpt werd,
   a. door de voorlezing van een dusgenaamde „Acte van Vrijmaking of Wederkeer", waarin de gehoorzaamheid aan die synodale besluiten wordt opgezegd, en
   b. door de daarop volgende toezending van de genoemde „Acte" aan alle deelnemers met het kennelijk doel om hen tot teekening van die „Acte" op te wekken;
3. dat deze agitatie tegen wettige besluiten van de meeste vergadering der kerken, waarover men terecht of ten onrechte bezwaard is, niet slechts in strijd met het Gereformeerde kerkrecht, maar zeer bepaald kerkontbindend moet worden geacht;
4. dat ds C. Vonk actief aan de voorbereiding van die vergadering heeft medegewerkt en in geest en hoofdzaak met de genoemde „Acte" zegt in te stemmen;

overwegende: ten aanzien van de andere genoemde vergaderingen,

1. dat deze vergaderingen als een uitvloeisel van de te Den Haag ontketende actie te beschouwen zijn;
2. dat ds C. Vonk in deze vergaderingen is voorgegaan;
3. dat ds C. Vonk in de vergadering te Leiden gesproken heeft, niettegenstaande van de zijde van den Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Leiden tevoren op meervoudige wijze te zijner kennis was gebracht, dat die Kerkeraad deze vergadering ontoelaatbaar en kerkscheurend achtte en hem dringend verzocht daarin niet als spreker op te treden;

overwegende tenslotte,

dat ds C. Vonk pertinent heeft verklaard met deze actie te zullen voortgaan op elke plaats, waar hij daartoe wordt uitgenoodigd;

spreken uit:

1. dat ds C. Vonk geacht moet worden direct medeverantwoordelijk te zijn voor de kerkontbindende actie, die op en tengevolge van de landelijke vergadering van bezwaarden in Den Haag in de Gereformeerde Kerken in den lande is ontketend;
2. dat ds C. Vonk welbewust en beslist voortgaat met aan die kerkontbindende actie op verschillende plaatsen leiding te geven;
3. dat derhalve de beschuldiging van openbare scheurmaking bewezen moet worden geacht;

en besluiten:

1. ds C. Vonk, op grond van art. 79 en 80 der K.O. te schorsen in zijn ambt van dienaar des Woords der Gereformeerde Kerk van Schiedam, voor den tijd van drie maanden, teneinde hem gelegenheid te bieden, zich over zijn zonde te verootmoedigen en zich daarvan te bekeeren;
2. hiervan kennis te geven:
   a. aan ds C. Vonk, door toezending van dit besluit;
   b. aan de Gereformeerde Kerk van Schiedam, door afkondiging van den kansel en opname in het mededeelingenblad;
   c. aan de Classes van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

In dezen nood belijden zij hun solidariteit in de schuld met heel de gescheurde gemeenschap der Gereformeerde Kerken vanwege het gebrek aan liefde tot en het begrijpen van en vertrouwen jegens elkander, waardoor de Geest der samenbinding is teruggeweken en broeders van hetzelfde huis onmachtig zijn, elkander op den grondslag van de Gereformeerde belijdenis en kerkenordening te vinden, en roepen tot den Heere om ontferming tot bekeering en genezing en herstelling van de eenheid, die daar is in Christus Jezus".

Hoe de hand van een ambtsdrager in de Gereformeerde Kerk dit heeft kunnen schrijven en ondertekenen, kan ik niet verstaan. En bij die slot-tirade zou men het wel kunnen uitschreeuwen van verontwaardiging. Samenbinding onmogelijk? Roepen tot den Heere uit onmacht — en tegelijk den broeder knevelen? En dan die passage over het Leidsche telegram! We gaan maar verder.

Toen de 17 tegenstemmers weigerden, dit vonnis te helpen uitvoeren, en op 2 September den kerkdienst met ds Vonk voortzetten, werden zij, zonder gehoord te zijn, afgezet. Het waren de brs O. v. d. Vlies, D. de Jong, J. van Schijndel, J. P. van Baardewijk, J. van Tilborg, A. J. van Tilborg, P. U. van 't Hoff, K. Wijker, G. v. d. Leeden, I. van Apeldoorn, C. Vonk, T. van Veen, P. P. Roozenbeek, M. H. Wijnmalen, H. W. Boele, P. Kleynjan, J. van Veen.

En op 14 September volgde dit vonnis over ds Vonk:

„De classis Schiedam der Gereformeerde Kerken in Nederland, in vergadering bijeen op Donderdag den 14den September 1944 te Vlaardingen,

kennis genomen hebbende van het verzoek der Kerkeraden van de Gereformeerde Kerken van Schiedam en Vlaardingen, en verder met ds C. Vonk van Schiedam te handelen, en tot afzetting van dezen dienaar des Woords over te gaan,

overwegende, dat de voor dit verzoek aangevoerde gronden als rechtmatig moeten worden aanvaard, omdat ds C. Vonk na de terecht over hem uitgesproken schorsing, in plaats van zich, ook overeenkomstig de bij zijn ambtsaanvaarding door hem afgelegde belofte, te onderwerpen aan de op hem toegepaste tuchtoefening, zich wederrechtelijk het recht tot het uitschrijven en uitrichten van den ambtelijken dienst des Woords, der Sacramenten en der gebeden toegeëigend, en daardoor zijn zonde van openbare scheurmaking nog grooter gemaakt en de kerkelijke vermaning verworpen heeft,

met leedwezen constateerend, dat hij ook aan het vermaan der Classis geen gehoor heeft willen geven,

gehoord het advies van deputaten ad art. 49 K.O.,

besluit met diepe droefheid, ds C. Vonk met ingang van heden, volgens artt. 79 en 80 K.O. af te zetten van zijn dienst".....

Men kan deze afzetting niet verontschuldigen met de uitvlucht: ds Vonk belegde al eigen kerkdiensten. Want in dit vonnis spreekt de classis uit, dat hij terecht geschorst was; dat hij zijn eerste zonde van openbare scheurmaking alleen maar grooter gemaakt had. Wat was die „openbare grove zonde"? Het deelnemen aan protestvergaderingen!

L. DOEKES.

GEBED OM BIJSTAND

O God, wij zien het, ja wij zien het waarheids- [*groot:*
De mensch bedrinkt zich aan den leugen
en giet het gif met grage teugen
het lichaam in, dat Gij Uw heiligheid geboodt.

Nog nimmer spuurden wij des Satans grof [*geweld*
zoo grensverbrekend in vermogen,
en nimmer zagen wij zijn oogen
meer hunkerend; want God, zijn dagen zijn [*geteld.*

En immer sterker groeit zijn vuige, heete [*haat*
om al wat recht is te verslinden
en ziende oogen te verblinden
tot voorbereiding van zijn laatsten leugen- [*staat.*

En wij, Uw zwakke kind'ren, zien van schrik [*verstijfd*
zijn klauwen grijpen naar het leven
om het te schudden en te zeven
totdat slechts zuiv're leugendroesem over *blijft.*

Dan is zijn doel nabij en komt de zwaarste [*strijd;*
dan zal het al den leugen prijzen,
en 't Beest, belaân met eerbewijzen
zal heerschen totdat Gij zijn einde hebt bereid.

En komt dan in des wereldsch bangsten, [*zwartsten nacht,*
dit alles, Heer, ons overvallen,
woes dan achter gebroken wallen
Uw volk nabij tot alles, alles is volbracht.

J. L. J.

WIE HELPT?

Gaarne zou ik recensies en besprekingen enz. van het boek van Ds Feenstra, welke in de synodale pers verschijnen, ontvangen. Het is voor de kennis van de situatie van belang deze stemmen nauwkeurig te overwegen. Enkele broeders waren zoo vriendelijk mij iets te zenden. Wie helpt verder?

Bij voorbaat mijn dank!

C. VEENHOF.